

FACULTAT DE CIÈNCIES POLÍTiques I DE SOCIOLOGIA

LLICENCIATURA: CIÈNCIES POLÍTiques I DE L'ADMINISTRACIÓ

ASSIGNATURA: 25267 TEORIA POLÍTICA I (7,5 crèdits)

DURADA: Segon semestre CURS: Segon

CURS ACADÈMIC: 2005/2006

Professors: Oscar Barberà i Josep Mª Sanahuja

OBJECTIUS

L'objectiu principal de l'assignatura és presentar als alumnes la formació de les ideologies polítiques occidentals contemporànies i el seu desenvolupament fins als nostres dies. L'assignatura s'entronca sobre la de Pensament Polític (tot i que són acadèmicament independents), ja que en pressuposa els continguts i els prolonga cap a l'actualitat. A més dels corrents polítics e ideològics del món contemporani, l'assignatura incidirà en els moviments polítics que han donat lloc a aquests corrents. Es tracta de familiaritzar als alumnes amb els temes (i amb els termes) dels debats actuals, més que adquirir coneixements de caire memorístic.

TEMARI

1. Marxisme, comunisme i anarquisme: el pensament polític de Marx i de Lenin. L'evolució del comunisme a la URSS fins la desfeta del bloc soviètic. Gramsci i l'evolució del marxisme a Europa Occidental. El declinar dels partits comunistes a Europa a les acaballes del segle XX. Els comunismes del tercer món: maoisme i guevarisme.
2. Socialisme democràtic. Corrents i tendències del socialisme a finals del segle XIX: el debat teòric a la segona internacional. Bernstein, la revisió del marxisme i les bases teòriques de la socialdemocràcia. Els Fabians i la formació del Partit Laborista Angles. L'evolució del socialisme després de la segona guerra mundial. La crisi de l'estat de benestar i de l'esquerre europea a les últimes dècades del segle XX.
3. Conservadorisme. Les reaccions a la revolució francesa: el tradicionalisme (Maistre i Bonald). Burke i els orígens del conservadorisme angles. Característiques del conservadorisme clàssic decimononic. L'evolució del conservadorisme al segle XX. El neo-conservadorisme anglosaxó de finals del segle XX.
4. Liberalisme. Corrents i tendències del liberalisme al segle XIX. La revisió utilitarista del liberalisme angles: J. Bentham i J.S. Mill.

Liberalisme i democràcia en les teories de Tocqueville. Característiques generals del liberalisme clàssic decimononic. T.H. Green i la formulació del liberalisme de caire social a les acaballes del segle XIX. L'evolució del liberalisme després de la segona guerra mundial.

5. La Democràcia Cristiana. Les relacions entre l'església catòlica i els estats i la política al llarg del segle XIX. Lleó XIII i la formulació de la doctrina social de l'església. L'aparició dels partits catòlics a finals del segle XIX. L'humanisme social cristià a les dècades de 1930 i 1940: Maritain i Mounier. La democràcia cristiana després de la II guerra mundial.
6. El pensament totalitari: feixisme i nacionalsocialisme. La crisi d'entreguerres i el sorgiment del feixisme. Antecedents ideològics del feixisme al llarg del segle XIX i començaments del segle XX. Característiques generals de l'ideologia feixista. Els neo-feixismes i l'extrema dreta després de la II guerra mundial.
7. Els nacionalismes. El sorgiment dels moviments i del pensament nacionalista. Nacionalisme cultural i polític de caire liberal (Sieyès i Mazzini) i de caire conservador (Fichte). La formació de l'estat nació al llarg del segle XIX. Renan i el neotradicionalisme. El marxisme i la qüestió nacional. Els moviments d'emancipació nacional al tercer món al segle XX. Nacionalisme i populisme.
8. Els nous moviments socials. La teoria crítica: Marcuse i l'escola de Frankfurt. Els moviments "del 68": radicalisme i contestació. Els plantejaments ecologistes. Els moviments pacifistes i antimilitaristes. La política de la identitat: feminisme, alliberament sexual, comunitarisme. El problema de la pluralitat de les identitats :el multiculturalisme. Els fonamentalismes religiosos.

BIBLIOGRAFIA BÀSICA

Obres generals de referència:

G. SABINE : *Historia de la teoria política*. MÉXICO, Fondo de Cultura Económica.

J. TOUCHARD : *Historia de las ideas políticas*. Madrid, Tecnos.

F. VALLESPÍN : *Historia de la teoria política* (Vols. 3,4,5,6). Madrid, Alianza Editorial.

J. ANTÓN MELLÓN (Ed.), *Ideologías y movimientos políticos contemporáneos*. Madrid, Tecnos, 1998.

R.C. MACRIDIS; M.L. HULLIUNG, *Las ideologías políticas contemporáneas*, Madrid, Alianza Editorial, 1998.

Diccionaris especialitzats

N. BOBBIO i N. MATTEUCCI : *Diccionario de política (2 vols.)* .Madrid, Siglo XXI.

D. MILLER : *Enciclopedia del pensamiento político*. Madrid, Alianza.

Bibliografia específica

Marxisme, comunisme, socialisme i anarquisme.

G. LICHTHEIM : *El marxismo. Un estudio histórico y crítico*. Barcelona, Anagrama

L. KOLAKOWSKI : *Las principales corrientes del marxismo (2 vol.)*. Madrid, Alianza

P. SOUYRI : *El marxismo después de Marx*. Barcelona, Península.

B. OELGART : *Ideólogos e ideologías de la nueva izquierda (Mao, Castro, Guevara, Marcuse)*. Barcelona, Anagrama.

B. GUSTAFSSON : *Marxismo y revisionismo*. Barcelona, Grijalbo.

G. D. H. COLE : *Historia del pensamiento socialista (7 vols.)*. México, Fondo de Cultura Económica.

F. CLAUDIN : *Eurocomunismo y socialismo*. Madrid, Siglo XXI.

R. BLACKBURN (ed.) : *Después de la caída. El fracaso del comunismo y el futuro del socialismo*. Madrid, Crítica.

J. JOLL : *Los anarquistas*, Barcelona, Grijalbo.

Conservadorisme i liberalisme

R. NISBET : *Conservadurismo*. Madrid, Alianza.

T. HONDERICH : *El conservadurismo. Un análisis de la tradición anglosajona*. Barcelona, Península.

J. BAQUES : *Neoconservadurismo: fundamentos teóricos y propuestas políticas*. Barcelona, ICPS

J. GRAY : *Liberalismo*. Madrid, Alianza.

C. B. MACPHERSON : *La democracia liberal y su época*. Madrid, Alianza.

A. VACHET : *L ideologia liberal* (2 vols.). Madrid, Fundamentos.

GUILHERME : *Liberalismo nuevo y viejo*. México, Fondo de Cultura Económica.

B. PAREKH : *Pensadores políticos contemporaneos*. Madrid, Alianza.

N. BOBBIO : *Liberalismo y democracia*. México, Fondo de Cultura Económica.

J.M. COLOMER : *El utilitarismo*. Barcelona, Montesinos.

Feixisme

S. G. PAYNE : *El fascismo*. Madrid, Alianza.

E. NOLTE : *El fascismo en su época*. Barcelona, Península.

H. ARENDT : *Los orígenes del totalitarismo. Vol.3: totalitarismo*. Madrid, Alianza.

J. L. RODRIGUEZ JIMÉNEZ : *¿Nuevos fascismos?. Extrema derecha y neofascismo en Europa y Estados Unidos*. Barcelona, Península.

Nacionalisme

E. HOBSBAWM : *Naciones y nacionalismo desde 1780*. Barcelona, Crítica.

A. de BLAS GUERRERO : *Naciones y nacionalismos en Europa*. Madrid, Alianza.

M. GUIBERNAU : *Los nacionalismos*. Barcelona, Ariel.

E. GELLNER : *Naciones y nacionalismo*. Madrid, Alianza.

F. HAUPT i M. LOWY : *Els marxistes i la qüestió nacional*. Barcelona, La Magrana.

A. D. SMITH : *La identidad nacional*. Madrid, Trama Editorial.

Teoria crítica i moviments socials

G. E. RUSCONI : *Teoría crítica de la sociedad*. Barcelona, Martínez Roca.

M. JAY : *La imaginación dialéctica. Una historia de la escuela de Frankfurt*. Madrid, Taurus

J. RIECHMANN y F. FERNANDEZ BUEY : *Redes que dan libertad. Introducción a los nuevos movimientos sociales*. Barcelona, Paidós.

W. KYMLICKA : *Ciudadania multicultural*. Barcelona, Paidós

G. SARTORI : *La sociedad multiétnica*. Madrid, Taurus.

F. BURGAT : *El islamismo cara a cara*. Barcelona, Ed. Bellaterra.

ORGANITZACIÓ DEL CURS I AVALUACIÓ

L'assignatura s'organitzarà sobre la base de presentacions del professor, classes pràctiques, seminari de lectura de llibres i tutories.

Les classes pràctiques, aproximadament quatre o cinc sessions al llarg del curs, seran dedicades a la comprensió de les principals ideologies del programa. La preparació de les sessions serà a càrrec dels alumnes a partir de referències bibliogràfiques que s'indicaran en el moment oportú.

Per al seminari de lectura de llibres, els alumnes s'agruparan en grups de treball de composició fixada de comú acord amb el professor. Cada grup s'adscriurà a un dels corrents teòrics objecte del curs.

Per fer-ho els alumnes de cada grup s'hauran de:

- Llegir els capítols corresponents de les obres generals de la bibliografia, o una monografia especialitzada.
- Llegir una obra de referència del tema escollit.
- Presentar per escrit (3 pàgines a doble espai) i exposar davant del grup de treball les seves conclusions

A començaments de curs s'explicarà amb més detall la dinàmica del curs.

La nota final s'obtindrà a partir de la nota de l'examen final completada amb les aportacions a les classes pràctiques i l'avaluació del treball i la presentació en públic.